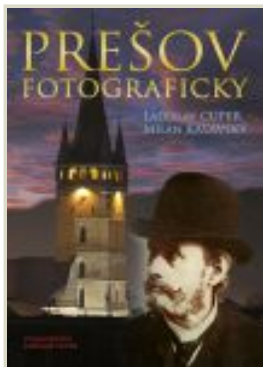

REGIÓŇ Milana Országha

Prešov fotograficky - publikácia, ktorú ocení najmä budúcnosť – Milan Országh

V týchto dňoch sa Prešov dočkal knihy, ktorá sa stane nedeľnou súčasťou písomných záznamov o dejinách tohto mesta. Jej autormi však nie sú historici, ale – zanietení umenia zachytávania okamihov hry svetla a tieňov. Známi prešovskí fotografi Milan Kaľavský a Ladislav Cuper.

Prešov fotograficky – je 126 stranový publikačný projekt, ktorý by nemal chýbať nikomu, kto má vážny záujem o fotografiu umeleckú, reportážnu, športovú, cestovateľskú, rodinnú či technickú, novinársku alebo historickú. Obsahuje totiž vývoj a históriu tohto na začiatku neuveriteľného „kúzla a čarov“ svetla od roku 1865, kedy na pôde tohto mesta došlo k „revolúcii svetla“. V tomto určite osvietenom roku otvoril lekárnik Karol Divald svoj prvý fotoateliér, pričom sa ako vedátor a fyzikus venoval problematike svetelného zobrazenia a zachytenia krátkého okamihu ľudského života už niekoľko rokov predtým.

Prešov fotograficky – je o tom, ako sa fotografovanie dostalo z interiéru do voľnej prírody, ako po Karolovi Divaldovi prevzali toto remeslo (ktoré sa postupom času vyvinulo do toľkých rôznych odborných odvetví) jeho synovia. Rodina Divaldovcov zanechala po sebe obrovský poklad obrazového materiálu nielen z Prešova, ale aj z ďalších miest vtedajšieho Rakúsko-Uhorska, zachytávajúcu dobu v uliciach miest, život ich obyvateľov, architektonický a územný stav budov a plôch, parkov, oblečenie tamojších ľudí a ich zvyky. Slávnostné spoločenské udalosti i politické zvraty. Technické novinky (železnice) i nádheru tatranskej prírody či prešovskej Willeczhurky. Nielen na tisíckach pohľadníc!

Prešov fotograficky – je o výchove a nástupe novej generácie fotografov, pokračujúcich v Prešove, Bardejove, Kežmarku či Košiciach v krásnom a užitočnom diele mimoriadne pracovitého, umného a iniciatívneho Karola Divalda, ktorý sa stal prvým mužom fotografie v stredoeurópskom priestore. Je o množstve poctivých majstrov z medzivojnového obdobia 20. storočia, pre ktorých sa fotografovanie stalo profesiou i umením. Je aj o znárodňovaní prešovských ateliérov novou politickou mocou, nastupujúcou po februári 1948. O vzniku zoštátnených malých ateliérov a vytvorení celoplošnej komunálnej organizácie. Je šťastím, že tým starším dovolili aspoň pracovať vo svojom fachu a vychovávať ďalšie generácie kvalitných fotografov. Je aj o prešovských rodákoch, ktorí sa významne podieľali i na rozvoji slovenskej a českej kinematografie a televízie či už za kamerami alebo v iných filmárskych profesiách.

Prešov fotograficky – je o časoch, kedy váha a veľkosť robustných fotokamier (nie na film ale na sklenené platne) nedovoľovala fotografovanie v prírode. Ale je aj o veku, kedy svet ovládla digitálna fotografia a počítačová grafika, teda o dnešku. O mladých fotografoch, priekopníkoch megapixelov, ale aj o ich starších profesijných či amatérskych kolegoch „v

zbrani", ktorí ešte ovládajú aj klasickú fotografiu na film, vedia pracovať s vývojkami a ustaľovačmi, s expozimetrom i svetlom.

Prešov fotograficky – je o stovkách mien, dátumov, o významných medzníkoch umenia i kumštu zachytávania okamihu. Je to hĺbkový prierez históriou jedného z mnohých prvenstiev Prešova. Smutné okamžiky tohto fenoménu na prešovskej pôde radšej nie sú spomínané (likvidácia fototeliérov, „starostlivosť“ Mesta Prešov o hrob Karola Divalda na hlavnom mestskom cintoríne, o zbúraní Divaldovho ateliéru, ktorý bol prvým v strednej Európe. Na mieste ktorého namiesto múzea fotografie vznikol obchodný dom), aj keď sú tiež súčasťou dejín.

Prešov fotograficky – je však predovšetkým o ľuďoch a stáva sa veľmi podrobnou encyklopédiou fotografie v Prešove. Je o ľuďoch, ktorí tu boli a pracovali pre to, aby fotografia bola dokonalejšia, ale aj o tých, ktorých možno denno – denne stretávate v uliciach Prešova s fotoaparátom v rukách alebo zaveseným na krku. Hľadájúcich nové, neobjavené pohľady na mesto, náš kraj, naše Slovensko. Ale takýchto ľudí nájdeme dnes v každom slovenskom meste. História fotografie v strednej Európe sa však začala písať v Prešove...

Prešov fotograficky – bol slávnostne uvedený do prešovskej histórie na vernisáži tohtoročného IV. Fotografického salónu Galérie Átrium (25. októbra o 17. hodine). Svoje diela na jej stenách vystavuje 37 prešovských fotografov, v drvivej väčšine amatérov. Koho zaujíma história fotografie od jej začiatkov, nájde ju v prešovskom Mestskom informačnom centre a vo dvoch fotoslužbách na Hlavnej ulici (č. 24 a 101). Je to publikácia, z ktorej budú čerpať všetci, ktorých zaujíma nielen 19. a 20. storočie, ale aj dnešok, stávajúci sa už zajtra históriou. Vďaka vám, páni Cuper a Kaľavský...!

Autorská dvojica Kaľavský - Cuper